

TAUNO NAUMANEN
TUMMA VAI VAALEA?

TUMMA VAI VAALEA?

Kirjailijan aikaisemmat teokset:

Elämän tie 1 (romaani, 2007)

Elämän tie 2 (romaani 2008)

Talja (romaani 2009)

Perijä (romaani 1010)

Kuokkavieraana syöpä (omakohtainen kertomus 2012)

Tiemestarin testamentti (romaani 2014)

Mestarista johtajaksi (romaani 2015)

Ympyrä sulkeutuu (romaani 2016)

Metsämies (romaani 2018)

Elämä kantaa (romaani 2019)

KukkaPuu (romaani 2020)

Rautaa ja rakkautta (romaani 2021)

Terästä ja tunteita (romaani 2023)

Tumma vai vaalea (romaani 2024)

TAUNO NAUMANEN

TUMMA VAI VAALEA?

© 2024 Tauno Naumanen

Kustantaja: BoD · Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-8246-0

1

Markku souteli hiljakseen Jänissaareen Viinijärvellä. Hän oli valvonut pari yötä ja miettinyt elämäänsä. Se oli vuoden sisällä heittänyt volttia. Päivällä Markku oli ostanut kupoliteltan ja päättänyt viettää viikonlopun yksinään saarella. Oli pakko saada ajatuksensa kuriin ja saada riittävästi nukuttua, sillä asunnollaan kerrostalon yksiössä hän ei siihen oikein pystynyt. Viikon päästä loppuisi opinnot ja viimeinen vuosi alkaisi syksyllä, sitten hän olisi ensi keväänä valmis työelämäänsä. Mistä hän saisi työtä? Tosin sillä ei olisi mitään väliä, hän oli valmis lähtemään minne vain. Ei ollut mitään esteitä, eikä kukaan jäisi tänne kaipaamaan. Äiti toivoi, että jäisin kotipuoleen, mutta Markkua muutaman kerran oli ahdistanut, kun vanhemmat yrittivät määräillä hänen elämäänsä. Tänä kesänä hän oli lupautunut isänsä kanssa rakentamaan yhtä omakotitaloa. Jos rakennus olisi ollut pelkästään runkorakenteinen hän ei olisi lähtenyt mukaan. Mutta rakennuskohde oli hirsitalo ja siinä hänellä oli paljon oppimista. Isä oli aikoinaan rakentanut paljonkin hirsitaloja, mutta nykyään pääsääntöisesti rakennettiin runkorakenteisia lautataloja ja myöskin tiilitalot olivat muotia. Varsinaisesti pyöreästä hirrestä tehtiin vain huviloita ja kesämökkejä. Mutta tämä oli aivan normaali omakotitalo, joka tosin oli varsin lähellä Viinijärven rantaa. Markku oli päättänyt, että hän ei käy töissä kotoa käsin vaan yöpyy Joensuun asunnolla. Hän oli ostanut viime kesänä vanhan Opelin ja kunnostellut sitä ja ajeli sillä työmaalleen.

Isä ei tehnyt taloa urakalla, koska rakennuttajapariskunta oli lääkäreitä ja olivat sitä mieltä, että urakkatyö olisi aina huonompaa kuin tuntityönä tehty. Tosin isä Jussi oli vähän naureksinut lääkäripariskunnan perusteluille, mutta samapa tuo kyllä se hänelle ja pojallekin sopi hyvin. Nyt kumpikin sai palkkansa sovitun tuntihinnan mukaan, ei tarvinnut miettiä mikä osa palkasta kuului kummallekin. Tosin isä oli vanhempi rakentaja, joten hänen palkkansa oli selvästi suurempi. Markkukin oli ollut rakentamassa jo monena kesänä isänsä mukana, mutta nyt hänelle syksyllä alkaisi viimeimen vuosi ammattikorkeakoulussa ja keväällä valmistuisi rakennusmestariksi.

Markku otti kahvipannun veneen teljen alta ja täytti sen vedellä. Täällä selällä vesi oli puhtaampaa kuin rannassa ja siksi hän täytti pannun ennen rantaan soutamista.

Hän veti veneen sen verran maalle, ettei se irtoaisi rannasta. Satoi kuitenkin keulassa olevan köyden lähimpään ranta-leppään. Paikka johan hän teltan pystyttäisi ei ollut aivan rannassa, vaan pienen leppäpusikon takana olevalla aukiolla, joka oli kuin tehty telttailua varten. Hän oli ollut samalla paikalla telттаilemassa jo aikaisemminkin ja tunsu tämän entuudestaan hyväksi. Paikka oli suojaista, siinä ei ollut korkeita puita lähellä eikä tarvinnut pelätä, vaikka tulisi ukkosmyrsky. Sellaisen yön hän oli yksinään joskus poikasena viettänyt. Myrsky oli työntänyt silloin veneen poikittain rannalle ja se oli ollut täynnä ruskeita kaisloja ja muuta järven kasvustoa, jotka aallot olivat heittäneen veneeseen saakka.

Ensiksi Markku sytytti pienen nuotion ja laittoi siihen kahvipannun kiehumaan. Tulisijan oli joku rakentanut kivistä, ja se oli siinä ollut jo monta vuotta.

Vedenkiehumista odotellessaan Markku alkoi purkaa uutta telttapakettia. Siinä oli mukana pystytysohjeet, mutta

normaali miehenä hän heitti ne pois ja oli sitä mieltä, että hän osaa teltan pystyttää ilman ohjeitakin. Mutta ei se niin helppoa ollutkaan. Hän ei saanut tukikaaria pystyyn vaan ne aina irtosivat. Piti etsiä ohjeet käteen. Niistä selvisi, että hän yritti väkisin saada kaaret pystyyn. Ohjeen mukaan ne laitettiin ensiksi teltaan kiinni ja sitten vasta liitettiin yhteen. Nyt se pysyi hyvin pystyssä ilman mihinkään sitomista. Mutta varmuudeksi hän sitoi ne mukana olevilla tapeilla ja naruilla kiinni maahan. Kahvipannun kansi putosi paikoiltaan, kun pannu alkoi voimakkaasti kiehumään. Osa vedestä ryöpsähti yli ja sammutti nuotiota. Hän keitti kahvin ja jätti pannun kivelle selviämään ja laittoi makuualustan ja viltin teltan sisälle.

Kahvin juotuaan Markku meni teltaan ja aikoi nukkua. Häntä kyllä ramasi, mutta ajatukset kuitenkin alkoivat kiertää kehää.

Noin vuosi sitten hän oli tavannut Hojo Hojon tansseissa Pipsan ja tykästynyt nuoreen naiseen. Hän oli päässyt saatolle, mutta Pipsa oli vähän naureksinut Markun autoa, kun se oli ollut vielä aivan laittamatta. Mutta muuten he olivat tulleet hyvin juttuun keskenään. Pipsa asui Tuusniemellä. Tosin kun hän ajoi Pipsan kodin pihaan, häneltä oli mennä sormi suuhun. Talo oli komea kaksikerroksinen puutalo. Piha oli laitettu viimeisen päällä. Markku pysäytti auton portin viereen ja jäi ihmeissään katsomaan Pipsaa. Katse oli kysyvä, ja Pipsa huomasi, että hänen olisi varmaankin syytä kertoa jotakin:

– Minä asun tässä kotona kesän, mutta talvet olen Joensuun yliopistossa opiskelemassa kieliä. Tuolla talon takana on meidän yrityksen toimipaikka. Siellä on konehalleja ja huoltorakennuksia. Isällä ja minua aika paljon vanhemmalla veljellä ja tämän vaimolla on siellä monitoimiyritys.

– Mikä heidän varsinainen toimialansa on? Markku kysyi vähän häkeltyneenä.

– Lähinnä se on kuljetusalan yritys. Heillä on monta rekkaa ja myöskin pienempiä autoja, joilla hoitavat tavaroiden jakelua kauppaliikkeisiin.

Markun mielessä kävi, että nyt hän taisi iskeä liian isoon kalaan kiinni. Tuskin hänen koukkunsa pitäisi kovin kauan. Markku päätti kuitenkin, ettei hän kovin ylhäältä putoa, vaikka toista tapaamista ei Pipsan kanssa tulisikaan. Hiljaisuus jatkui jonkin aikaa ja Markku jatkoi:

– Jäin tässä miettimään, että sinä taidat olla rikkaan talon tyttö. Ja kuten sanoin minä olen varsin vähävarainen opiskelija. Enpä taida sinua toista kertaa saada tämän auton kyytiin, ja katsoi Pipsaa suoraan silmiin.

– Miten niin? En minä miestä katsele sillä silmällä millainen auto hänellä on, vaan mies on itsessään tärkeä.

– Näin se pitäisi olla, mutta kyllä se on tosiasia, että ison talon tytöt tahtovat naida ison talon poikia ja muut saavat katsella vertaisiaan.

– Nyt minä kyllä loukkaannun kohta sinuun. Varmasti noin onkin monessa tapauksessa, mutta ei minun tapauksessa. Kyllä minä kuulen huomenna varmasti, ettenkö löytänyt miestä huonommalla autolla saattamaan, sillä yläkerran ikkunan verho äsken heilahti ja siellä yöpyy veljeni vaimonsa kanssa. Minäkin olisin voinut jäädä tänne pysyvästikin tekemään työtä, mutta haluan täältä pois. Haluan oman elämän muualla en täällä.

– Että minullakin olisi siis jonkinlaisia toiveita sinun suhteen? Markku sanoi.

– Tuohon en sano mitään, mutta tuletko ensi lauantaina tänne tanssimaan. Jos tulet jatketaan sitten juttua, Pipsa sanoi ja suuteli nopeasti Markkua ja nousi pois autosta ja vilkutti mennessään.

Markku oli vähän hölmistynyt, tähän on mielenkiintoinen likka.

Markulle tuli näistä ajatuksista hyvä mieli ja hän nukahti telttaan.

Aamulla Markku heräsi, kun päivä oli jo pitkällä. Hän jäi telttaan loikoilemaan ja muisti illalliset ajatuksensa. Ja niinhän siinä oli käynyt, että muutaman kerran he tapasivat Pipsan kanssa. Markusta tuntui, että jotenkin Pisa olisi halunnutkin jatkaa tappeamia, mutta hän oli sanonut:

– Minun on saatava jalat pois isän ja äidin pöydän alta, ennen kuin olen vapaa elämään itsenäisesti. Hän oli halannut Markkua lämpimästi ja sanonut:

– Annetaan kohtalon meitä kuljettaa ja katsotaan mihinkä se meidät vie.

Siihen oli Markun pitänyt tyytyä. Hän oli käynyt muutaman kerran tanssipaikalla, mutta hän ei tavannut Pipsaa siellä. Markku oli kirjoittanut ja soittanikin firmaan, mutta sieltä oli vastattu, ettei neiti ole tavattavissa. Markku oli tyytynyt siihen ja todennut, ettei koukku pitänyt noin isoon kalaan ja päättänyt unohtaa koko jutun. Köyhän on turha yrittää tavoitella rikkaan talon tyttöä.

2

Markku jäi telttaan miettimään miksi hän muisti niin hyvin vuosi sitten olleen tapahtuman. Miksi se nousi voimakkaasti muistikuviin. Hän oli valvonut muutaman viime yön aivan toisen asian takia.

Joulukuussa Markku oli tavannut toisen naisen Emman. Hän oli tavannut Emman Joensuun kadulla. Oli ollut tuulinen päivä ja oli satanut vähän alijäätynyttä vettä, mikä oli tehnyt kadut liukkaaksi. Markku oli lähtenyt lenkille säästä välittämättä. Hänen edellään oli mennyt naishenkilö, joka oli yhtäkkiä kaatunut ja jäänyt makaamaan kadulle ja valitti kättään.

– Sattuiko? Markku kysyi, kun kyykistyi naisen viereen.

– Sattuu vasempaan käteen niin hirveästi.

– Soitanko ambulanssin?

– Älä soita eiköhän tämä tästä selviä ilmankin, nainen vastasi ja yritti nousta ylös.

– Anna minä autan, Markku sanoi ja auttoi naisen seisomaan. Hän huomasi, ettei nainen pysy pystyssä ja piti tätä kiinni ja sanoi:

– Et sinä pysty kävelemään, olosi on huterä. Minä vien sinut asunnolleni ja katsotaan sitä kättä.

Nainen valitti hiljaa, kun Markku tuki naista. Ilmeisesti naiseen sattui kovasti. Markun asunnolla he katsoivat kättä ja se oli kyynärvarresta turvonnut paksuksi.

– Tässä on murtuma. Sinut pitää viedä sairaalaan ei tässä muu auta. Laitetaan tähän ensiksi kolmioside, jos se vähän helpottaisi kipua ja ota tästä yksi Burana.

– Soita minulle taksi, pakko kai tässä on lähteä, sattuu niin pirusti – anteeksi.

– Ei tähän mitään taksia tarvita, minä vien sinut.

Markku oli vienyt naisen keskussairaalan ensiapuun ja ihmeekseen Emma pääsi heti eteenpäin. Markku oli pelännyt, että nainen joutuu tuskissaan odottamaan pitkään, mutta ilmeisesti hoitaja huomasi naisen olevan niin tuskaisen, että hänet ohjattiin suoraan lääkärin luokse. Markku lupasi odottaa naista niin kauan, että tietää pääseekö nainen pois vai jääkö sairaalaan. Noin tunnin odottelun jälkeen nainen pääsi pois. Käsi oli kip-sattu ja hän oli saanut särkylääkettä, joten hänet kotiutettiin. Markku vei hänet tämän asunnolle aivan sisälle saakka. Nainen asui yksinään, mutta hän lupasi kutsua yhden ystävän luokseen. Jossakin välissä oli selvinnyt naisen nimi, se oli Emma Siponen. Emma pyysi Markkua istumaan ja lupasi keittää tälle kahvit ja maksaa Markun vaivat. Tietenkään hän ei ottanut mitään korvausta ja kahville Markku lupasi tulla joskus toisten. Jos vaikka Emma tarvitsisi jotakin apua, kun oli yksikätinen. Hän antoi Emmalle puhelinnumerosa ja pyysi tätä soittamaan, jos tarvitsee apua. Markun mielessä kävi, että oliko naisen ystävä mies vai nainen. Mutta se selvisi hänelle heti, kun Emma sanoi, että Markku tulee ihan kohta hänen luokseen. Markku toivotteli paranemista ja kysyi Emman puhelinnumeroa, että hän voi kysyä tämän vointia. Emma antoi puhelinnumeron ja kiitteli kovasti miestä, kun tämä oli niin lämpimästi häntä auttanut.

Vasta autossa Markku jäi miettimään, että nainen taisi olla ihan hyvännäköinen. Hän ei ollut naisen olemukseen kiinnittänyt mitään huomiota, koska tämä oli ollut niin tuskainen. Ilmeisesti oli myös aika lailla samanikäinen kuin hän, ehkä jonkun vuoden nuorempi. Ajellessaan asunnolleen hän tunsu hyvää mieltä, kun oli pystynyt auttamaan tuntematonta naista. Markku päätti soittaa muutaman päivän päästä ja kysyä Emman vointia.

Mutta hän ei ehtinyt soittaa, kun nainen soitti hänelle kahden päivän päästä ja pyysi Markkua tulemaan kahville. Sen hän olisi ehdottomasti tälle velkaa.

Markku mietti, että mitäs hän laittaisi päällensä ja pitäisikö hänen jotakin viedä Emmalle. Hän päätyi farkkuihin ja poolopuseroon ja meni kukkakaupan kautta ja osti ruusukimpun. Markkua vähän jännitti, mutta hän päätti, että kutsu oli tullut Emmalta niin ehkä tämä jännitti enemmän kuin hän.

Emma oli laittanut kahvipöydän koreaksi ja kiitteli kovasti Markun tuomaa kukkakimppua. Nyt vasta Markku katsoi naista tarkemmin. Tämä oli pukeutunut aika leveään hameeseen ja valkoiseen puseroon. Markku oli ollut oikeassa, Emma oli varsin tyylikäs nainen. Ei kovin pitkä mutta hyvin naisellinen. Hänellä oli käsi paketissa, mutta se ei näyttänyt juurikaan haittaavan. Ilta meni mukavasti ja he juttelivat kuin olisivat tavanneet jo monta kertaa. Emma kertoi olevansa kirkonkansliassa töissä ja jotenkin Markku sai sellaisen kuvan, että nainen oli uskonnollinen. Emma kertoi olevansa sairauslomalla, koska yksikätisenä hänen oli vaikea tehdä kirjoitustöitä. Ilta päättyi rauhallisesti ja he lupasivat tavata jatkossakin.

He tapasivat talven aikaan viikonloppuisin, mutta Emma meni aika usein kirkollisiin tilaisuuksiin. Hän sanoi olevansa lestadiolainen ja sen vuoksi minkäänlainen intiimisuhde ei heidän välillään tullut kysymykseen. Kevättalvesta Emma sanoi käyvänsä usein siskonsa Marjan luona, joka oli myös lestadiolainen. Erään kerran Emma vaikutti hyvin rasittuneelta ja Markku kysyi naiselta:

– Miksi sinä vaikutat ahdistuneelta?

Emma alkoi itkeä, mutta kertoi sitten rauhoituttuaan:

– Minun sisko Marja odottaa kuudetta lastaan ja hän on tosi masentunut.

- Kuudetta? Markulta pääsi.
- Niin, hänen edellinen lapsi on vajaan vuoden ikäinen. Mutta tässä meidän uskonnossa ei hyväksytä mitään ehkäisyä.
- Ei kai nyt vaimo voi olla lapsentekokone? Markulta lipsahti.
- Sinä loukkaat meidän uskontoa ja vakautumista.
- Anteeksi, mutta en minä ymmärrä, että nainen on koko ajan raskaana. Millainen se hänen miehensä oikein on?
- Hän on pappi, ja hyvä saarnamies. Mutta ei hän paljon ehdi tekemään kotihommia.
- Voi Marja raasu, ei käy kateeksi.
- Lapsia tulee, jos on tullakseen, Emma päätti keskustelun tältä osin.

Markku jäi miettimään Emman puheita. Hän oli kieltämättä ihastunut naiseen. Hänen oli tarkoitus kosia Emmaa ennen ke-sää, mutta hän päätti ensiksi puhua asiat tämän kanssa selväksi. Oliko hänelläkin noin tiukka kanta ehkäisyy-n. He tapailivat ke-vättälven aikana kuten ennenkin. Kyllä he halasivat ja suuteli-vatkin, mutta sitä pitemmällä nainen ei Markkua päästänyt. Eikä hän saanut jäädä tämän luokse yöksi, vaikka Emma asuikin yk-sin. Toukokuun lopussa Markku päätti ottaa puheeksi lapsiasian:

- Minun on ollut tarkoitus kosia sinua, mutta minä haluan en-siksi puhua muutamasta asiasta sinun kanssa.
- Puhutaan vain, Emma sanoi iloisesti.
- Minä olen ajatellut, että meillä voisi olla yhteinen elämä ja sinä voisit muuttaa luokseni asumaan. Mitä mieltä sinä olet siitä?
- Eli me mentäisiin pian naimisiin. Sitäkö tarkoitat?
- Sitäkin, mutta me voitaisiin asua jonkin aikaa avoparina. Ja tutustua yhteiseen arkeen.
- En minä halua kieltäytyä avioliitosta, mutta avoliittoon en suostu. Se on vastoin meidän uskonnollista vakaumusta. Aina-kaan tämän vuoden puolella en voi muuttaa paikkakunnalta pois.

Siskoni alkaa olla viimeisillään ja hän tarvitsee apuani. Mutta voidaanhan me olla kihloissa, jos minä sinulle kelpaan.

– Sinulle on sitten uskontosi niin tärkeä, että sen periaatteista et halua luopua?

– Kyllä se on minulle elämän perusta.

Markku jäi miettimään hetkeksi ja sanoi:

– Minä kysyn suoraan sen mikä minua arveluttaa. Hän piti taas pienen tauon:

– Oletko sinä sitten sitä mieltä, että meille saisi syntyä lapsia niin paljon kuin tulee? Etkö voi hyväksyä mitään ehkäisyä ja lapsiluvun rajoittamista kahteen tai kolmeen.

Nyt oli Emmen vuoro olla hiljaa ja tuijottaa lattiaa. Markku näki, että nainen kävi kovaa kampailua itsensä kanssa.

– Kyllä asia on niin, että en hyväksy mitään ehkäisyä, Emma vastasi surullisen oloisena.

– Minä voin sanoa sinulle, että minä en kestä sitä, että vaimoni olisi jatkuvasti raskauden rasittama. Minun omatunto ei sitä salli. Sinä olet minulle rakas ja minä en ole mies, joka voisi saattaa sinut samaan tilaan missä kerroit siskosi Marjan olevan. Eikös hän ollut psykiatrisella osastolla, muistanko oikein?

– Kyllä hän oli kaksikin kertaa, mutta jos se on jumalan tahto niin se on niin.

– Minun on pakko ottaa aikalisä. Lähden jonnekin yksin miettimään tätä tilannetta. Markku nousi ja lähti etsimään takkiaa ja kenkiään. Emma tuli hänen luokseen ja halasi ja suuteli.

– Kyllä minä sinua rakastan, mutta noista periaatteista minun on vaikea luopua, Emma sanoi ja purskahti itkemään.

Markku antoi hänen itkeä hetken. Sitten hän irtautui Emmasta ja meni pois.

Markku oli miettinyt koko sunnuntaiaamupäivän teltassaan, mitä hän tekee. Hän tiesi, että Emma oli hänelle rakas, mutta sitä hän ei tulisi kestäämään mitä Emma halusi, lapsia rajattomasti. Hänestä se oli julmaa naista kohtaan. Hän ei voisi elää tällaisessa suhteessa. Tämä olisi toinen kerta vuoden aikana, että naisystävän kanssa menee välit poikki. Tosin Pipsa ei ollut suoraan sanonut hänelle, että tämä oli tässä, mutta hävinnyt, eikä Markku ollut saanut yhteyttä yrityksistään huolimatta.

Markku purki teltan ja vei tavarat veneelle. Hän sousti hiljaiseen venerantaa ja teki päätöksen ennen rantaan päästyään. Rannalla hän soitti Emmalle:

– Terve täällä Markku. Voitaisiinko tavata tänä iltana sinun luona viiden aikaan. Sopiiko se?

– Hei! Sopii hyvin, minä käyn siskoni luona myöhemmin. Tervetuloa.

Markku ei kertonut mitä asiaa hänellä on. Puhelimessa ei ollut mukava kertoa hänen päätöstään. Markku kävi lapsuuden kodissa ja sopi isänsä kanssa mitä huomenna tekisivät talotyömaalla.

Hän meni viiden aikaan Emman luo. Tämä halasi häntä avatuaan oven. Hetken Markulta meinasi pokka pettää, mutta hän meni olohuoneeseen istumaan. Hän näki, että Emma myös jännitti.

– Vieläkö sinä olet sitä mieltä, jos mennään naimisiin, että lapsilukua ei mitenkään rajoiteta?

– Eihän lapsia tule, jos me ei rakastella, Emma vastasi.

– Muuta keinoako emme käytä?

– En minä voi luopua uskonnollisesta vakaumuksestani.

– On se ihme juttu. Minä vietin yön saarella ja mietin tätä asiaa. Minun omatunto ei myöskään hyväksy sitä, että nainen on

jatkuvasti raskaana. En ymmärrä miten meidän omattunnot ovat noin keskenään erilaisia.

– Minun näkemykseni ja vakaumukseni perustuu raamattuun. En minä sille voi mitään.

Markku katsoi lattiaan ja oli hiljaa. Sitten hän nousi ja ojensi Emmalle kätensä ja sanoi:

– Sitten meidän on syytä jatkaa erillään valitsemillamme teillä. Minä en voi sille mitään. Toivotan sinulle hyvää jatkoa ja toivon sydämestäni, että olet onnellinen koko elämäsi ajan. Minä poistun nyt sinun elämästäsi.

Markku kääntyi ja käveli ulos. Autoon istuttuaan häntä ahdisti, mutta mitä pitemmälle hän ajoi asunnolleen päin, sitä vakuuttuneempi hän oli, että teki oikein. Nyt ei Emmallekaan jää väärää kuvaa. Meitä ei ole tarkoitettu toisillemme. On parempi käydä tallainen ristiriita läpi nyt eikä sitten kun se olisi ajankohtainen. Hän kyllä arvosti Emmaa ja piti hän viehättävänä naisena, mutta erimielisyys oli liian suuri, ettei siihen voinut etsiä kompromissia.

Muutamaa päivää myöhemmin Markku meni käymään kotonaan. Hän oli talven aikana kuullut, että äiti ja Emma tunsivat toisensa. Markku oli muutaman kerran käynyt kotonaan Emman kanssa.

– Terve äitimuori ja systerit. Mikäs teidät on tänne tuonut?

– Terve itsellesi, ota kahvikuppi keittiöstä ja tule kahville, äiti-Laura sanoi.

Kun Markku istuutui kahvipöytään, äiti vilkaisi ja sanoi.

– Emma soitti ja sanoi teidän välinne katkenneen. Miksi sinä nyt teit sen, kun Emmalla on huoli siskostaan, joka on vaikeuksissa. Emma tarvitsisi nyt kaiken tuen myös sinulta, äiti sanoi.

– Mistä ne hänen siskonsa vaikeudet johtuvat? Markku kysyi.

Markku opiskelee rakennusmestariksi. Hän rakentaa kesän aikana isänsä kanssa omakotitaloja. Eniten häntä kiinnostaa hirsirakentaminen, jossa isä-Jussi on ammattilainen.

He saavat rakennettavakseen hirsitalon lääkäriperhe-Ruuskasille. Työ etenee hyvin. Markun iltatyötä, Ruuskasen omakodin aidan rakentamista, häiritsee arkkitehti Ruudun tiukkapipoisuus. Oman mausteen tuo myös perheen Liina tytär.

Markun viimeinen kouluvuosi menee normaalisti. Pikujoulu terveysalan neitosten kanssa tuo uuden kuvion Markun elämään. Liina tulee pikkujouluun tumman Barbaran kanssa, joka sekoittaa monen pojan päin. Markku onnistuu pääsemään naisia saatolle, ja siitä jää pysyvä muisto.

Markku saa rakennusmestarin paikan Nilsiästä lomakeskuksesta. Hän kohtaa edellisen kesän tanssikaverin Pipsan. Mutta myöskin Barbara ja Liina ilmestyvät paikalle. Markku viettää juhannusaaton Liinan ja Barbaran kanssa. Suunnitelmia sotkee ukonilma. Siitä alkaa kiihkeä suhde Barbaraan. Barbaran kiintymys kuitenkin muuttuu Markkuun, ja syksyinen lumisade muuttaa kaiken.

9 789528 082460